

Сенату Универзитета Унион у Београду

Извештај Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације кандидаткиње Душанке Комненић, под насловом *Право на мирно уживање имовине у пресудама и одлукама Европског суда за људска права донетим у поступцима у којима су бивше југословенске републике биле одговорне државе.*

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације Душанке Комненић образована је одлуком Сената Универзитета Унион у Београду, у саставу др Небојша Шаркић, редовни професор Правног факултета Универзитета Унион, др Драгољуб Поповић редовни професор Правног факултета Универзитета Унион и др Јован Ћирић, судија Уставног суда Србије.

Комисија у поменутом саставу има част да, пошто је текст докторске дисертације прегледала, Сенату Универзитета Унион поднесе следећи

Извештај

1. Докторска теза Душанке Комненић има 350 страна, од којих је 310 сам текст дисертације, а преосталих 40 чине обимни и врло вредни додаци, односно научна апаратура, што представља посебну вредност и допринос кандидаткиње нашој науци. Излагање је у тексту тезе подељено у седам делова. Први представља уобичајени увод, у којем се пружају основна обавештења, а при томе је учињен и кратак осврт на историјски развитак појма својине. Други део је посвећен појмовима својине и имовине у грађанском праву. Циљ излагања је при томе да се поменути појмови јасно разлуче, што је посебно важно с обзиром на недоумице које се у томе погледу јављају, а изазване су текстом Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, односно тачније чл. 1 Додатног протокола уз Конвенцију. У трећем делу ауторка разматра право на имовину као људско право, а у четвртом распад СФРЈ, који је рељефно и непристрасно приказала. Пети део тезе је онај који представља тежиште читавога рада. Тај део је посвећен поступцима пред Европским судом за људска права који су били покренути против нових држава насталих као државе-наследнице на тлу некадашње Југославије. У томе делу своје тезе кандидаткиња се посветила разматрању конкретних случајева, расправљених пред Европским судом за заштиту људских права који су се односили на заштиту имовине, минуциозно их анализирајући и саопштавајући сопствене погледе и коментаре тих пресуда. Тај део докторске дисертације је с

оправданих разлога најдужи, будући да представља суштински и најважнији резултат napora које је кандидаткиња учинила у своме истраживању. Због тога се излагање у томе делу простире на више од 160 страница, што представља нешто више од половине целог текста дисертације. Размера у излагању је веома добра и показује не само скрупулозност у приступу обимном и разноврсном материјалу, него и вештину саопштавања коју спретно допуњује умешност у распореду материје. Шести део чине закључна разматрања у којима је кандидаткиња лепо и јасно синтетизовала своје ставове, а седми део носи наслов *Литертура* и упркос скромности наслова заслужује посебну пажњу, о чему ће ниже бити реч.

2. Општи приступ кандидаткиње је комплексан, што у потпуности одговара захтевима тезе коју је изабрала, односно појаве чијем се истраживању посветила. Обимно поље истраживања указује се у својој комплексности ако се и само летимично поглед управу разноврсним ужим темама, које у овој раду требало обрадити. Кандидаткиња наине, показује како је изгледала веома особена својинска ситуација у држави која се распала – социјалистичкој Југославији, у којој је доминирала друштвена својина. У условима распада система друштвених односа, заснованог на томе својинском типу и настанка нових држава, које су ратификовале Конвенцију за заштиту људских права отворила су се многа питања, која су захтевала одговоре. Ти одговори су тражени у пољу законодавства, судства, административног поступања, али и у теоријској обради правних установа од стране одговарајућих стручњака. Изнад свега, предмети који се односе на заштиту имовине доспели су пред Европски суд за људска права у Стразбуру, који је био принуђен да их пресуди и самим тим се изјасни о једном броју недоумица какве су постојале у пракси нових држава и њихових правосудних система. Све је то у веома успешном обухвату обрадила кандидаткиња, тако да јој се у правом смислу речи може честитати на великом труду који је уложила и који је довео до настанка једног врло успешно сачињеног текста. Душанка Комненић се у својој дисертацији изражава стручним језиком, који је међутим врло јасан и разумљив и ономе читаоцу који није правник. Њено излагање је течно и веома добро компоновано. Пред читаоцем се једно за другим одвијају драма распада једне државе, праћена преображајем својинских односа, затим трансформација и пропаст банкарског система, инфлација, реформа правосуђа и још много тога. Све је то сложено у динамично саопштену целину и једним методом приповедања који је пријатан читаоцу и привлачи га.

3. Као што смо напред истакли седми део дисертације, скромно назван литературом, заслужује посебну пажњу. Кандидаткиња је структурисала овај иначе необично обимни део свога рада, што омогућује лакше сналажење и коришћење њене дисертације од стране читалаца. Одељци су одвојени поднасловима, којих има укупно осам: (1) монографије и уџбеници, (2) чланци, (3) извештаји, (4) резолуције, стратегије, програми, (5) историјски документи, (6) правни извори, (7) судске одлуке и (8) пракса Европског суда за људска права. Грађа обухвата написе на српском, односно ранијем српско-хрватском језику и на енглеском. Иако се ауторки може приметити да је у списак коришћених дела унела и нека која су општег типа, тај списак је ипак импресиван и веома користан за будуће истраживаче. Још више се то може рећи за прикупљене законске текстове, праксу националних судова и Европског суда за људска права.

4. Кандидаткињи се могу упутити примедбе не толико на број фуснота, којих има у просеку нешто више од 2 по страници текста, што не би представљало проблем, него на дужину појединих напомена. Неке од ових су наглашено дуге, па би требало размислити да ли код таквих опсежних фуснота не би можда било боље да се нешто од оног што је у тексту напомене пренесе у сам текст? О овоме би кандидаткиња требало да размишља ако се буде одлучила да свој текст објави.

5. Општу оцену докторске дисертације Душанке Комненић требало би почети похвалом саме смелом захвату и истраживачком понирању у једну материју чије познавање је од великог значаја за судску праксу у свим државама на територији некадашње Југославије. Ваља напоменути да смо с тог становишта у присуству једног пионирског рада. Научна апаратура тога рада је таква да отвара пут даљим и новим истраживањима, како саме ауторке, тако и других истраживача.

Области које је требало обрадити су разнородне, али их је ауторка успешно савладала и изложила у једној складној целини. Читање њеног текста је пријатно, захваљујући вештом сналажењу у разноврсној материји, чије везивно ткиво представља заштита имовине пред Европским судом за људска права.

Закључци до којих је ауторка дисертације дошла су самостално обликовани и јасно саопштени. У том погледу треба посебно истаћи чињеницу да се кандидаткиња на више места није сложила с ментором, било да је реч о теоријским ставовима овога, или његовом мишљењу посредно израженом кроз

пресуде у чијем је доношењу учествовао. То закључцима даје нарочиту вредност, а ставове кандидаткиње препушта суду научне и стручне јавности.

6. На основу увида у рад и прегледа докторске дисертације Душанке Комненић под насловом *Право на мирно уживање имовине у пресудама и одлукама Европског суда за људска права донетим у поступцима у којима су бивше југословенске републике биле одговорне државе* Комисија за оцену закључује да су испуњени сви законски услови за одбрану дисертације на Правноме факултету Универзитета Унион. Због тога има част да Сенату Универзитета Унион предложи да се овај извештај и сама дисертација ставе на увид јавности и да се одреди датум јавне одбране.

У Београду, 30.05.2017. године

Чланови Комисије:

Проф. др Небојша Шаркић

Проф. др Драгољуб Поповић

Др Лован Ђирић, научни саветник,
судија Уставног суда Србије